

Äänekosken perusopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen

OPEKAS 23.01.2025 § 3
428/12.00.02/2023

Asian tausta

Opetushallitus on 22.12.2014 antanut määräyksen perusopetuksen valtakunnallisista perusteista. Opetussuunnitelman perusteissa minimituntimääräksi asetettiin 222 vuosiviikkotuntia (vvt). Opetussuunnitelma on otettu käyttöön portaittain alkaen 1.8.2016. Äänekosken paikalliset opetussuunnitelmakirjaukset, vuosiluokkakokonaisuudet ja koulukohtaiset osuudet ovat hyväksytyt opetus- ja kasvatustalokunnassa tämän jälkeen. Äänekosken kaupungin tuntijakopäätöksessä lisättiin valtakunnalliseen minimituntimäärään neljä vuosiviikkotuntia: yksi äidinkielen vuosiviikkotunti vuosiluokille 3-6, kaksi matematiikan vuosiviikkotuntia vuosiluokille 1-2 ja yksi liikunnan vuosiviikkotunti vuosiluokille 3-6. Yhteenlasketuksi vuosiviikkotuntimääräksi tuli näin ollen 226.

Valtioneuvosto julkaisi 24.1.2023 tuntijakoasetuksen, jossa B1-kieleen lisätään yksi vuosiviikkotunti 7. luokalle. Uusi tuntijako (111/2023) ja sen mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat tuli ottaa käyttöön 1.8.2024 alkaen. Koska uusi tuntijako koski kaikkia vuosiluokkia 7–9, B1-kielen opetusta tulee järjestää 8. ja 9. luokalla siten, että 9.-luokkalaiset saavat yhden vuosiviikkotunnin lisää opetusta lukuvuonna 2024–2025 ja 8. luokkalaiset yhden vuosiviikkotunnin lisää opetusta viimeistään lukuvuonna 2025–2026 ollessaan 9. luokalla. Äänekosken opetus- ja kasvatustalokunta päätti 23.5.2024 § 31, että B1-kielen opiskelua lisätään valtioneuvoston asetuksen mukaisesti yhdellä vuosiviikkotunnilla 7. vuosiluokalla 1.8.2024 alkaen ja B1-kielen opiskelua lisätään väliaikaisesti yhdellä vuosiviikkotunnilla vuosiluokilla 8 ja 9 lukuvuosina 2024–2025. Lisäksi päätettiin, että lukuvuonna 2024–2025 valmistellaan tuntijakomuutosta niin, että myös seitsemännen luokan kokonaistuntimääräksi tulee 30 tuntia.

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (286/2024) ja perusopetusasetus (287/2024) määrittelevät kunkin oppiaineen ja vuosiluokan viikoittaisen opetustuntien vähimmäismäärän. Valtioneuvoston päätöksen (30.5.2024) mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijakoa (422/2012) koskevaa asetusta on muutettu. Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Kuntaliitto ovat lähestyneet opetuksenjärjestäjää ohjauskirjeellä, jossa tiedotetaan perusopetuksen vuosiviikkotuntien lisäämisen toimeenpanosta (liite 1).

Näiden asetusten muutokset lisäävät vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetusta yhdellä vuosiviikkotunnilla ja vuosiluokilla 3–6 äidinkielen opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Tuntimäärien lisäys ei aiheuta lisäystä opetussuunnitelman tavoitteisiin ja sisältöihin.

Tuntijakoasetuksen siirtymäsäädöksen mukaisesti vuosiviikkotuntien lisääntyminen koskee kokonaisuudessaan niitä oppilaita, jotka aloittavat perusopetuksen suorittamisen elokuussa 2025. Niillä oppilailta, jotka ovat aloittaneet perusopetuksen ensimmäisellä vuosiluokalla elokuussa 2024 tai 2023, tulee äidinkielessä ja kirjallisuudessa toteutua vähintään yksi vuosiviikkotunnin lisääntyminen. Perusopetuksessa ensimmäisellä luokalla elokuussa 2022 tai sitä aiemmin aloittaneita vuosiviikkotuntien lisääntyminen ei koske.

Kokonaisuudessaan vuoden 2016 alkaen minimituntimäärään on tullut lisäyksiä seuraavasti:

- valtioneuvoston asetus 793/2018, A1-kielen tuntien lisääminen vuosiluokille 1–2, 2 vvt
- valtioneuvoston asetus 111/2023, B1-kieli ruotsin tunnin lisääminen vuosiluokalle 7, 1 vvt
- valtioneuvoston asetus 286/2024, äidinkielen ja kirjallisuuden tuntien lisääminen vuosiluokille 1–2 ja 3–6, yhteensä 2 vvt
- valtioneuvoston asetus 286/2024, matematiikan tunnin lisääminen vuosiluokille 1–2, 1 vvt

Opetussuunnitelman perusteiden mukainen minimituntimäärä on 1.8.2025 yhteensä 228 vvt.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetustuntien kohdentaminen Äänekosken kaupungin tuntijaossa

Äänekosken kaupungin talouden tasapainottamisohjelmassa päädyttiin säästötoimena vähentämään opetussuunnitelmassa käytettävää tuntimäärää kahdella vuosiviikkotunnilla 1.8.2025 alkaen. Näin ollen valtioneuvoston mukaiset tuntilisäykset eivät lisänneet oppilaille annettavaa kokonaistuntimäärää kuin kaksi vuosiviikkotuntia, jolloin kokonaistuntimäärä Äänekoskella on yhteensä 230 vuosiviikkotuntia.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunti ehdotetaan lisättäväksi 1. luokalle, jolloin oppiaineen opetusta on 1. luokalla kahdeksan ja 2. luokalla seitsemän tuntia viikossa. Tunnin sijoittamista 1. luokalle puoltavat oppimistuloksista tehdyt tutkimukset. PISA2022, PIRLS2021 ja Karvi2023 tutkimuksissa on havaittu, että heikko osaaminen lukutaidossa on kasvanut kaikilla ryhmillä (suomi äidinkielenä, suomi toisena kielenä, tytöt ja pojat). Lisäksi näissä tutkimuksissa havaittiin, että luku- ja kirjoitustaitojen osaaminen eriytyy erityisesti suomea äidinkielenä ja suomea toisena kielenä opiskelevien oppilasryhmien välillä jo alkuopetuksessa. Opetustunnin lisäämisellä pyritään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tukemaan luku- ja kirjoitustaidon oppimista.

Äänekosken opetuspalveluissa on lukuvuosina 2022–2023 ja 2023–2024 työskennellyt opetuksen kehittämisen tueksi perustettuja aineryhmiä matematiikan, äidinkielen ja vieraiden kielten osalta. Ryhmien työskentelyn ja loppupohdinnan perusteella on perusteltua, että perusopetuksen tuntijaossa painotetaan äidinkieltä ja matematiikkaa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetustunti ehdotetaan lisättäväksi myös 6. luokalle, jolloin vuosiluokilla 3–6 olisi kaikilla viisi vuosiviikkotuntia äidinkieltä. Matematiikan tuntimäärä vähenee 1. vuosiluokalla yhdellä vuosiviikkotunnilla, jolloin kokonaistuntimäärä säilyy ennallaan. 2. vuosiluokan vuosiviikkotuntimääriin ei tule muutoksia, sillä matematiikan tuntimäärän lisäämiselle ei ole tarvetta, sillä paikallisesti opetusta on tarjottu jo yhden vuosiviikkotunnin valtakunnallista tasoa enemmän.

B1-kielen opetustunnin lisäämisen vaikutus tuntijakoon Äänekoskella

Koska 7. luokalle tuli asetuksen mukaan lisätä B1-kielen tunti lisää, on tältä vuosiluokalta siirrettävä yksi vuosiviikkotunti vuosiluokille 3–6. Näin vuosiluokilla 7–9 olisi kaikilla yhteensä 30 vuosiviikkotuntia. Yhtenäinen tuntimäärä helpottaa oppilaskuljetusten suunnittelua ja toteutusta sekä vähentää näin kustannuksia.

Opetuksen järjestäjä on voinut päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan ja mille vuosiluokille ne sijoittuvat. Opetuksen järjestäjä on voinut sijoittaa tunteja

tiettyyn oppiaineeseen tai tarjota oppilaalle mahdollisuutta valita eri oppiaineiden valinnaisia opintoja. Valinnaisaineita on oltava vuosiluokilla 1–9 yhteensä yhdeksän vuosiviikkotuntia sekä taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja vuosiluokilla 1–6 yhteensä kuusi tuntia ja vuosiluokilla 7–9 yhteensä viisi tuntia.

Tällä hetkellä voimassa olevassa tuntijaossa 7. luokan pakollisen aineen käsitöiden kahden tunnin lisäksi on ollut sijoitettuna yksi valinnaisaineen tunti kolmanneksi tunniksi. Ehdotuksena on, että tämä valinnaisen aineen tunti siirretään toteutettavaksi 4. luokalla matematiikan tuntina. Tunnin sijoittamista matematiikkaan puoltavat tutkimukset, joiden mukaan matematiikan oppimisvaikeuksia on arviolta 3–7 prosentilla ikäluokasta. Ehdotuksen mukaan neljännen luokan matematiikan kokonaistuntimäärä kasvaisi neljään tuntiin.

Tällä hetkellä voimassa olevassa tuntijaossa 4. ja 5. luokille on sijoitettu yksi vuosiviikkotunti valinnaista taito- ja taideainetta. Koulu on voinut itse valita toteutustavan, jossa se on voinut hyödyntää omia vahvuuksiaan ja paikallisia olosuhteita. Ehdotuksena on, että 4. luokan valinnaisen taito- ja taideaineen tunti siirretään 5. luokalle, jolloin valinnaisuutta voidaan toteuttaa laajemmin kahden vuosiviikkotunnin kokonaisuutena.

Tuntijaon muutoksien vaikutukset oppilaiden kokonaistuntimäärään ja opetussuunnitelmaan

Vuosiluokkien 5 ja 6 tuntimäärä kasvaa 25:stä tunnista 26:een tuntiin. Muiden vuosiluokkien kokonaistuntimäärä ei muutu.

Äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan ja käsitöiden oppimäärissä opiskellaan perusteiden mukaisia tavoitteita ja sisältöjä, joihin ei tuntijaon muuttuessa ole tullut muutoksia. Äänekosken paikalliseen opetussuunnitelmaan tehdään paikallisia tarkennuksia sisältökuvauksiin.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tuntijako

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksen oppilaan viikkotyön määrän tulee olla saman verran kuin hänen vuosiluokallaan oppiaineittain jaetussa opetuksessa. Perusopetuksen vuosiviikkotuntien lisäyksen johdosta myös toiminta-alueittaisessa opetuksessa lisääntyy viikkotuntien määrä vuosiluokilla 5–6 yhden tunnin verran.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan opetus järjestetään oppiaineiden sijaan viidessä eri toiminta-alueessa. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Kognitiiviset taidot -osa-alueen sisältöön opetussuunnitelmassa on kuvattu tavoite tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä ja kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia.

Valtioneuvoston tavoite vahvistaa luku-, kirjoitus- ja laskutaitoja sekä kognitiivisten taitojen osa-alueen sisällöt puoltavat sitä, että lisätunnit sijoitetaan kognitiivisiin taitoihin. Jatkossakin toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset toiminta-alueiden sisällöt kuvataan oppilaan HOJKSissa (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma).

Osallistaminen osana valmistelua

Tuntijakomuutoksien ja kuulemisten valmistelua on tehnyt työryhmä, jossa on mukana peruskoulujen rehtoreita, pedagoginen ICT-asiantuntija sekä opetuksen ja kasvatuksen palvelukoordinaattori.

Perusopetuksen oppilaita ja opettajia on osallistettu järjestämällä kysely keväällä 2024 Äänekosken paikallisen opetussuunnitelman kärjeksi valitun tieto- ja viestintätekniikan oppiaineesta, opettamisesta ja oppilaiden

kokemuksista oppiaineen tavoitteiden saavuttamisesta. Kyselyn tulosten perusteella päädyttiin säilyttämään paikallisena valinnaisena oppiaineena tieto- ja viestintätekniikka, jota on 4. luokalla yksi vuosiviikkotunti ja 7. ja 8. luokalla 0,5 vuosiviikkotuntia.

Opettajien ja rehtoreiden näkemyksiä kartoitettiin rehtorikokouksessa. Rehtoreiden näkemykset puolsivat ehdotettua tuntijakoa vuosiluokille 1–2 ja äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan opetustuntien sijoittamista vuosiluokille 1–3 esitetyllä tavalla, samoin kuin B1-kielen tunnin lisäämisen aiheuttamia muutoksia tuntijaossa.

Valmistelija	Opetustoimen koordinaattori Satu Tarvainen 040 775 4981
Esittelijä	Opetus- ja kasvatusjohtaja Niina Rautanen 040 514 8102
Päätösehdotus	<p>Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää muuttaa perusopetuksen tuntijakoa esittelytekstissä mainitulla tavalla 1.8.2025 alkaen seuraavasti:</p> <p>1) Lisätään</p> <ul style="list-style-type: none">- 1. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti äidinkieltä ja kirjallisuutta- 4. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti valinnaisainetta, joka sijoitetaan matematiikan lisätunniksi- 5. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti taito- ja taideaineen valinnaisainetta- 6. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti äidinkieltä ja kirjallisuutta- 5. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti kognitiiviset taidot-osa-alueelle toiminta-alueittain opiskelevien opetussuunnitelmaan- 6. vuosiluokalle yksi vuosiviikkotunti kognitiiviset taidot-osa-alueelle toiminta-alueittain opiskelevien opetussuunnitelmaan <p>2) Vähennetään</p> <ul style="list-style-type: none">- 1. vuosiluokalta yksi vuosiviikkotunti matematiikkaa- 4. vuosiluokalta yksi vuosiviikkotunti taito- ja taideaineen valinnaisainetta- 7. vuosiluokalta yksi vuosiviikkotunti valinnaisainetta, joka on ollut sijoitettuna käsitöihin
Päätös	<p>Hyväksyttiin.</p> <p>-----</p> <p>Merkittiin, että tämä asia käsiteltiin kokouksen seitsemäntenä asiana ja että opetustoimen koordinaattori Satu Tarvainen esitteli asiaa.</p> <p>-----</p>